МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ «УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Мелітополь, 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ «УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Мелітополь
2019

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. Випуск 22 / Збірник науково-методичних праць/ Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного– Мелітополь, 2019. – 228 с.

У збірнику наведено матеріали з науково-методичної і виховної роботи науково-педагогічних працівників університету за підсумками науково-методичної конференції 2018-2019 навчального року.

Редакційна колегія:

Кюрчев В.М., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ТДАТУ (заступник головного редактора); Надикто В.Т., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Кюрчев С.В., к.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету; Назаренко І.П., д.т.н., професор, декан енергетичного факультету, Карман С.В., к.е.н., доцент, декан факультету економіки та бізнесу; Вершков О.О., к.т.н., доцент, декан факультету інженерії та комп'ютерних технологій Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології, Болтянська Н.І., к.т.н.,доцент кафедри ТСС АПК

Статті опубліковані мовою оригіналу

Адреса редакції**:** 72312, ТДАТУ пр-т Б. Хмельницького, 18,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
e-mail: nmc@tsatu.edu.ua
Нуково-методичний центр університету

УДК 371.311.3:796:613.71

Мілаєв О.І., ст. викладач
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Анотація.: У статті розглядаються проблеми підвищення ставлення студентської молоді до рухової активності засобами інформаційних технологій. Проаналізовано фактори, які визначають потреби, інтереси й мотиви включення студентів у фізкультурну діяльність. Визначено, що розвиток інформаційного суспільства вимагає пошуку ефективних форм організації та проведення занять з фізичної культури.

Ключові слова: освіта, мотивація, студент, фізична культура, інформаційні технології, рухова активність.

Постановка проблеми. Останнім часом зростає увага до здорового способу життя студентів. Насамперед це пов’язано із стурбованістю суспільства здоров’ям спеціалістів, яких готує вища школа і зростанням захворюваності у процесі професіональної підготовки, оскільки унаслідок цього знижується працездатність. Вирішити цю важливу соціальну проблему можливо, досягнувши стратегічної мети фізичного виховання. Тобто сформувавши фізичну культуру студента як системну та інтегровану рису особистості, яка є невід’ємним компонентом загальної культури майбутнього спеціаліста. Ефективне вирішення основних завдань фізичної культури та спорту у вищих навчальних закладах значною мірою залежить від студентів.

За даними ряду науковців і практиків [1-3], стан здоров’я студентів із кожним роком їх навчання у ВНЗ погіршується. Також науковці [4; 5] зазначають, що формування у молодого покоління мотивації до здорового способу життя потребує системної комплексної роботи, яка спрямована на діагностику, корекцію функціонального, психофізіологічного та духовно-морального стану людини. Студентський вік є особливим періодом в житті людини. Новизна навчальної діяльності і пов’язані з нею труднощі створюють своєрідний дидактичний бар’єр, який потрібно подолати. В зв’язку з цим у фізичному розвитку особистості студента важливе значення має формування позитивних мотивів та цілей, оскільки вони становлять важливий компонент діяльності. Розвиток мотивації студентів до рухової активності – невід’ємна складова виховання особистості студента, тому дослідження мо-

тиваційної сфери особистості як фактора ефективності навчальної діяльності є одним з найбільш актуальних наукових завдань

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із головних стратегічних завдань національної освіти є виховання молоді в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я [1]. Основними чинниками створення гармонійно розвинутої особистості є фізична культура та спорт. Саме завдяки цим компонентам людина зосереджує усі внутрішні ресурси організму для досягнення поставленої перед собою мети, підвищує продуктивність праці, виробляє потребу в здоровому стилі життя. На сучасному етапі розвитку суспільства зростають вимоги до фізичної підготовки людей, адже саме витривалість, нерідко головна в процесі трудової діяльності людини. Заняття фізичною культурою та спортом мають велике значення у формуванні здорового способу життя, духовного та психічного розвитку студентської молоді. Заняття фізичними вправами зміцнюють здоров'я, підвищують нервово-психічну стійкість до емоційних стресів, підвищують фізичну і розумову працездатність (О. І. Іванова, Л. М. Бакалець, 1997 та ін). Критерієм фізкультурно-спортивної діяльності є фізкультурно-спортивна активність. Вона характеризується ступенем участі студентів у сфері цієї діяльності. Її можна розглядати як міру і характер участі безпосередньо в заняттях фізичними вправами і як активність в організаторській, пропагандистській та інструкторській роботі. В умовах вищої школи принципово важлива робота по активізації кожного студента у відношенні його фізичного розвитку, реальної участі в різноманітних формах фізкультурно-спортивної діяльності [1].

Формулювання цілей статті. Успішність відношення студенів до зайняття фізичною культурою полягає не лише в їх внутрішньому мотивуванні і стимулюванні, але і грамотному проведенні занять фізичної культури. Заняття повинен забезпечувати систематичне вивчення мінімуму знань і навичок, складаючи тим самим базу для різнобічного фізичного виховання тих, що навчаються, а також робити вплив на організм тих, що навчаються, формуючи у них різні мотиви до зайняття фізичною культурою. При цьому занняття є лише основою фізичної культури, яка повинна стимулювати того, що навчається до самостійного зайняття фізичною культурою [2].

Виклад основного матеріалу досліджень. У ВНЗ фізична культура представлена як навчальна дисципліна і як важливий компонент формування цілісного розвитку особистості студента. Вона входить обов‟язковим розділом в гуманітарний компонент освіти, значущість якого виявляється через гармонізацію духовних і фізичних сил.Заняття фізичною культурою і спортом позитивно впливають на формування у студентської молоді здорового способу життя, її духовного і фізичного розвитку. Фізичні вправами є підґрунтям зміцнення здоров'я, підвищення нервово-психічної стійкості до

емоційних стресів, підтримки високої фізичної та розумової працездатності, впевненості у собі.

Було встановлено, що 81 % студентів є задоволені своїм зовнішнім виглядом і лише 19 % вважають його незадовільним, оскільки мають на це низку причин, таких як: надлишкова вага, невідповідність морфологічних характеристик стандартам. Для покращення власного здоров'я найважливішим студенти вважають заняття фізичною культурою. Другим за значущістю чинником покращення здоров'я, на їхній погляд, є дотримуватися раціонального харчування і третім — позбутися шкідливих звичок. Факторами, які визначають потреби, інтереси й мотиви включення студентів у фізкультурну діяльність, є стан матеріальної спортивної бази, спрямованість навчального процесу і зміст занять, рівень вимог навчальної програми, особистість викладача, власний стан здоров'я, частота проведення занять, їхня тривалість та емоційне забарвлення [5]. Належне місце у фізичному вихованні студентської молоді потрібно надати викладачеві. Головна роль належить саме йому, адже які б не були досконалими програми і методичні розробки, вони самі собою не здійснюють педагогічного процесу. Незалежно від їх якості один педагог може забезпечити стійку мотивацію до занять, а інший зруйнує і ту, що була. Багатство професійної культури викладача та його педагогічної майстерності має забезпечувати такі способи і прийоми педагогічного впливу, які збагачують емоційний фон студентів, розвивають їх уяву, підвищують інтерес, формують у них особистісне ставлення до практики фізичного виховання [5,6].

Особлива роль у формуванні цінностей студентської молоді в галузі фізичної культури належить викладачам фізичної культури вищих навчальних закладів, хоча певну роль у цьому відіграють друзі, батьки та інші родичі, засоби масової інформації. У рамках особистісно-орієнтованої педагогіки майстерність сучасного викладача полягає в тому, щоб суспільно значиме перетворити на особистісно значиме, щоб спонукати студентів до активної роботи над собою. Головне завдання викладача – зацікавити студентів заняттями із самовдосконалення. Наступний етап цього процесу – навчання відповідних вправ, які забезпечують досягнення поставленої мети, тобто озброєння необхідними засобами самовдосконалення. Викладач фізичної культури повинен чітко усвідомлювати, що його першочергове завдання – всебічна фізкультурна освіта студентів, а робота, пов'язана з фізичним навантаженням задля вдосконалення рухових якостей та всього організму, – це передусім індивідуальна діяльність, що торкається внутрішніх, глибинних фізіологічних і психічних процесів особистості студента. Студенти повинні усвідомити, що набуття знань у галузі фізичної культури потрібне для самовдосконалення, від якого, у свою чергу, залежать самоствердження в житті, зміцнення власного здоров'я. Однією з центральних проблем фізичного виховання і резервом підвищення його ефек-

тивності індивідуалізація. Внаслідок різної підготовленості і зацікавленості, різних здібностей, інтелектуальних і фізичних можливостей студентів темпи засвоєння ними навчального матеріалу не можуть бути однаковими. Невипадково основне завдання учительської діяльності Сократ зводив до того, щоб викликати до життя кращі душевні сили вихованця на основі уважного вивчення його нахилів і здібностей.В основі навчального мотиву лежить усвідомлення студентами значення матеріалу, що вивчається, для засвоєння предмета, власного фізичного розвитку і здоров'я, подальшого життя. Викладачу фізичної культури потрібно творчо підходити до викладання свого предмета, керуватись індивідуальними особливостями кожного студента, орієнтуватись на рівень розвитку, враховувати його інтереси.

Надзвичайно важливим завданням мотивування є формування в студентів позитивного емоційного ставлення до навчання. Ні в чому так сильно не проявляється майстерність викладача, як в його здібності виховати у своїх студентів глибокий інтерес до засвоєння навчального матеріалу.Зрозуміло, що викликати стійкий інтерес до занять фізичною культурою непросто, цього можна досягти лише планомірною свідомою працею протягом усього часу навчання. Мотивація стає ефективнішою, якщо здійснюється в поєднанні із стимулюванням. Сучасне суспільство розширює можливості самореалізації особистості, забезпечує освітню діяльність у ВНЗ за новітніми технологіями, які здійснюють передання знань і доступ до різноманітної навчальної інформації.

У виборі методів викладання викладачеві необхідно враховувати фонові знання студентів, оточення та цілі навчання. І хоча у студентів різні шляхи сприймання інформації, їх об'єднують інформаційні технології як засіб навчання, спілкування, пізнання та саморозвитку. Сучасне покоління повністю підпорядковується комп'ютерним засобам, тож їх потрібно використовувати як методи мотивації рухової діяльності. Застосування інформаційних технологій у сфері освіти сприяє: пошуку ефективних форм організації занять; розробці нових засобів, методів, технологій навчання; удосконаленню змісту освіти (в тому числі фізкультурної) відповідно до завдань розвитку особистості в умовах сучасного суспільства.

У вирішенні завдань стимулювання активності студентів до фізкультурної діяльності існує чимало проблем методологічного та практичного характеру. Інформаційні технології містять елементи мотивації, які сприяють вирішенню цієї проблеми, дозволяють отримати необхідні знання, полегшуючи навчальну діяльність та створити умови позитивного ставлення до занять фізичною культурою. На заняттях основний матеріал подається викладачем, а технічні засоби є допоміжними, що виконують мотивуючу функцію і полегшують працю викладача, який зобов'язаний володіти належним рівнем інформаційної компетенції, використовувати сучасні технології для підвищення власної педагогічної майстерності.

Висновки. Фізична активність студентів має, як правило, оздоровчий характер і не пов'язана з цілеспрямованим застосуванням засобів фізичного виховання. Разом з тим, як свідчать результати опитування, вони розуміють важливість регулярних занять фізичними вправами, насамперед, для зміцнення здоров'я, покращення настрою, зняття втоми. Таке протиріччя пов'язане з браком належної інфраструктури (віддаленістю спортивних залів, відсутністю належного їх обладнання тощо), що підтверджується результатами опитування. У зв'язку з тим, на сучасному етапі адекватним вирішенням порушеної проблеми є впровадження самостійних форм занять. На академічних заняттях важливо постійно забезпечувати пізнавальну, емоційно-змагальну атмосферу, завдяки якій студенти на заняттях мають можливість не тільки фізично розвиватись, а й отримувати нові знання та позитивні емоції.

Бібліографічний список.

1. Массовая физическая культура в вузе. / Под ред. В. А. Маслякова, В.С. Матяжова – М.: Высшая школа, 1991, с. – 320.

2. Железняк Ю.Д., Петров В.К. Основы научной методической деятельности в физической культуре и спорте: Учебное пособие для студентов высших пед. учебных заведений. - М.: Академия, 2002. - 264 с.

3. Грибан Г.П. Життєдіяльність і рухова активність студентів / Г.П. Грибан. – Житомир : Рута, 2009. – 593 с

4. Демінська Л.О. Аналіз змісту й умов використання здоров'язберігаючих технологій у системі загальноосвітніх шкіл / Л.О. Демінська // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 11. – С. 23–26.

5. Плачинда Т. С. Педагогічні умови стимулювання активності студентської вищих педагогічних навчальних закладів до фізкультурної діяльності: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Т. С. Плачинда. – К., 2008. – 19 с.

6. Круцевич Т.Ю. Сформованість цінностей індивідуальної фізичної культури студентів різних відділень ВНЗ / Т. Ю. Круцевич // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2008. – № 3–4. – С. 103–106.

Milaev A. Research of attitude of students of higher educational establishments to look for physical culture

Summary. The article deals with the problems of increasing student's attitude towards motor activity by means of information technologies. The factors that determine needs, interests and motives of inclusion of students in physical activity are analyzed. It has been determined that the ro-flow of the information society requires the search for effective forms of organization and conducting physical education courses.

Key words: education, motivation, student, physical culture, informational technologies, motor activity.

Панченко А.І., Волошина А.А., Панченко І.А., Волошин А.А. Методи навчання правилам дорожнього руху та основам безпеки дорожнього руху 93

Мілаєв О.І.
Дослідження ставлення студентів вищих навчальних закладів до занять фізичною культурою 99

Мілаєва І.І.
Сучасні методи підготовки майбутнього фахівця-аграрія 104

Болтянська Л.О., Болтянський Б.В.
Профорієнтаційна робота як невід'ємна вагома складова діяльності кафедри 112

Попова І.О., Петров В.О., Попрядухін В.С.
Особливості формування професійних якостей майбутніх енергетиків 118

Білоусова З.В., Кенєва В.А.
Роль навчальної дисципліни «рослинництво» у формуванні професійних компетенцій майбутнього фахівця аграрної сфери 124

Онищенко О.В., Тодорова Л.В.
Впровадження інтерактивних ресурсів для перевірки знань 130

Єременко О.А., Федосова А.О.
Самостійна робота як метод навчання 135

Діордієв В.Т., Дубініна С.В.
Практична підготовка– запорука успіху майбутнього фахівця 142

Назаренко І.П., Стручаєв М.І., Постол Ю.О.
Підвищення ефективності викладання теплотехнічних дисциплін при підготовці інженера енергетика 150

Журавель В.П., Журавель Д.П.
Викладання природничих дисциплін за допомогою інтерактивних методів навчання 155

Журавель Д.П., Петренко К.Г.
Роль дисципліни «Триботехніка» в підготовці магістрів спеціальності «Галузеве машинобудування» 163

Лобода О. І.
Аналіз проблем і педагогічних підходів до керування автоматизованими електронними системами навчання студентів вищої освіти 169

Дідур В.А., Шокарев О.М.
Передумови створення освітньо - професійної програми технічний сервіс машин та обладнання при підготовці бакалаврів 174

Шокарев О.М., Дідур В.А.
Системний підхід при підготовці бакалаврів за освітньо-професійною програмою технічний сервіс машин та обладнання 179

Нестеренко С.А.
Організація самостійної роботи студентів при викладанні дисципліни «Менеджмент, управління конкурентоспроможністю, витратами та проектами» 184